

persons stånd och vilkor (noga inskränkt bekvämlighet) oundgängligast fordras, för ett sammanräknadt värde af minst två hundra Riksdaler Riksmünt, bör från utmätning undantagas och till gäldenärens bergning kvarlemnas.

Om remiss till vederbörligt Utskott får jag vördsamt anhålla.

Stockholm den 25 Januari 1870.

J. Samuelsson,
från Kronobergs län.

N:o 76.

Herr A. Johansson från Jönköpings län: Om ändring af 11 kap. 1 och 4 §§ Rättegångs-balken, 26 kap. 1 § samma balk samt upphäfvande af Kongl. Resolutionen den 17 September 1725.

Under det vi medelst lättade kommunikationsanstalter af alla slag ifrigt och med framgång arbeta på utvecklingen af vårt kommersiela lif och ekonomiska välstånd, synes det mig böra tagas i betraktande, att det allmännas välstånd äfven är beroende af andra vilkor, till hvilka jag hänför lagsöknings- och processlagstiftningen i civila mål. Huruvida våra nu gällande processlagar uti denna del äro tidsenliga för att åt handel och näringar gifva det stöd, desamma kunna af lagstiftningen fordra, torde kunna ifrågasättas. Den knappa penningetillgång vi ega har visserligen varit förnämsta orsaken till det hos oss allt för högt uppdrifna kreditsystem, som snart sagdt öfvergått till lättsinne; men enligt min tro har vårt alltför långsamma exekutionsväsende äfven bidragit till kreditens ohejdade anlitage; ty har vinglaren endast kunnat tillnarra sig kredit, har han icke heller försummat att af densamma sig begagna, väl vetande, att åratals kunde åtgå, innan fordringsegaren med lagliga medel vore i stånd att uttaga sin fordran. Följderna af kreditens missbruk och det långsamma rättegångssättet för fordringars utbekommande hafva icke heller uteblifvit. Under det att en oredlig gäldenär i åratals kan uppehålla tiden, innan fordringsegaren på laglig väg hos

honom kan utfå sin fordran, så antingen förskingrar gäldenären sina tillgångar eller rymmer han med desamma ur riket. Mer än en, som förgäfves anlitat lagen för utfående af en rättmätig fordran, har måhända kastat skulden härför på domstolen, men enligt min tro ligger orsaken djupare och i sjelfva lagen. Då exempel äro upplysande, torde mig tillåtas att såsom sådant få anföra: En person har fordran hos en annan å landet boende person, enligt behörigt skuldebref. För fortgångens skull anlitar fordringsegaren Kongl. Maj:ts Befallningshafvande om handräckning för fordringens utfående. Ansökningen skall emellertid kommuniseras med gäldenären, och i afgifven förklaring framställer denne jäf emot fordringen, som har till följd att ärendet förklaras tvistigt, och om sådant ej skett hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, så underlåter ej vinglaren att genom besvär öfver Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utslag hos Kongl. Hofrätten påstå fordringsbeviset vara falskt, hvarigenom han då vinner sitt syfte att få saken, såsom tvistig, hänskjuten till domstol. Nu skall fordringsegaren utverka sig stämning, men då denna skall ställas å första rättegångsdagen och derjemte delgifvas gäldenären minst fjorton dagar före tingets början, händer allt för ofta att gäldenären håller sig undan, så att stämningen ej blir honom lagligen delgifven. Ny stämning måste då utverkas, men detta kan först ske till nästföljande lagtima ting. Vid detta ting uteblifver vinglaren mot erläggande af ringa böter, och då han omsider, genom ådömda viten förmåtts till inställelse, så nekar han, att han blifvit lagligen stämd, och om kändeparten då ej är beredd att med närvarande vittnen genast styrka motsatsen, så undandraget sig vinglaren ännu ett ting att ingå i svaromål å stämningen. Slutligen efter målets handläggning vid flera ting, blir ändtligen gäldenären dömd att betala fordringen, och man skulle väl nu tro, att trasslet nått sitt slut, men äfven härutinnan misstager man sig, ty vinglaren är ju berättigad att draga saken under Kongl. Hofrättens pröfning, utan att behöfva ställa borgen för ådömda beloppet. Fordringsegaren, som för sin rättmätiga fordrans utbekommande nödgats följa gäldenären i alla dessa instanser, betungas således med nya kostnader — ofta allt hvad fordringsegaren vinner, ty under utkampandet af den långa striden för fordringens utbekommande har det ofta lyckats vinglaren att realisera sin hufvudsakliga egendom och med densamma begifva sig till Amerika; och enligt min tro har man äfven häruti att spåra en af de orsaker, som vållat att vårt lands allmoge med feberyra omfattar hvarje tillfälle att i nya verlden bereda sig ett nytt hem.

Då, äfven om komiterades förslag till stadga för underdomstolarne å landet ej blifver såsom lag antagen, vid de flesta häradsrätterna tingen fortgå så, att rättegångsdagar ofta inträffa, så har jag förgäfves sökt tänka mig något giltigt skäl, hvarföre stämning endast må ställas å första rättegångsdagen. Det förefaller mig tvärtom såsom en vinst för en svarandepart att med stämningen få besked om dagen för målets handläggning vid häradsrätten, och Kongl. Resolutionen den 17 September 1723 derom att stämning skall ställas å första rättegångsdagen, derest densamma ännu gäller, synes mig derföre böra upphävas, utan afvidan på om bemälde komiterades förslag

till lag antages. Härigenom skulle ett väsendtligt hinder undanrödjas för rättsskipningens fortgång, ty utom det, att det då blefve svårare för en vinglare att hålla sig undan för stämning, kunde fordringsegaren, om första stämningförsöket misslyckats, utverka sig ny stämning till en sednare rättegångsdag, som alltså å samma ting kunde pröfvas. Häradsrätter skulle derigenom komma in på spåret att blifva permanenta.

För att sålunda befrämja en skyndsammare lagskipning samt i någon mån förekomma ett tidsödande och skadligt rättegångsmissbruk, vågar jag vördsammast föreslå, det Riksdagen ville för sin del besluta samt hos Kongl. Maj:t anhålla:

- 1:o) att, med upphäfvande af bemälda Kongl. Resolution den 17 September 1723, 11 kapitlet 1 och 4 §§ Rättegångsbalken måtte så förändras, att stämning till häradsrätt må af domare eller den han i sitt ställe förordnar jemväl till annan rättegångsdag af tinget än den första utfärdas och före den uti stämningen bestämda rättegångsdag delgifvas svaranden inom hälften af den tid 4 § nu bestämmer, samt att, för det fall att svarandepart är vid Rätten tillstädes då mål med anledning af å honom utverkad stämning skall handläggas, denne då skall vara skyldig att svara å stämningen, utan afseende på om han åtnjutit kortare stämningstid.
- 2:o) att 26 kapitlet 1 § Rättegångsbalken så ändras, att den, som från underrätt vädjar, icke allenast skall ställa borgen för kostnad och skada, utan jemväl för det belopp som underrätt dömt den vädjande att betala, derest fattigdomsbevis ifrån vederbörande kronobetjening eller kommunalnämnd ej kan företes, vid påföljd att hafva sitt vad och talan emot underrätts dom förlorat.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1870.

A. Johansson,
från Jönköpings län.